

KUNST.
Kunstveiling-Vieweg.

Kunstveilingen komen te Leeuwarden niet zoo veel voor, zoodat het zeker wel de moeite waard is een kleine nabetrachting te wijden aan de Kunstveiling van de verzameling van den heer M. W. Vieweg, in leven directeur van het Friesch Museum, gehouden in de Harmonie te Leeuwarden op 10 Januari 1934.

Belangrijke schilderijencollecties zijn er in Friesland niet vele en de veiling van de schilderijencollectie van de familie Taconis in 1917 is, naar ik meen, dan ook de laatst voornemende schilderijenveiling alhier geweest.

Het is zeker gelukkig, dat enkele van de belangrijke stukken uit de verzameling-Vieweg een vast plaatsje in Leeuwarder Musea of collecties hebben gevonden.

Zoo werd voor het Friesch Museum verworven no. 12 het midden 17e eeuwse Stilleven in den trant van de z.g.n. „ontbijtjes”, van Pieter Claesz, Heda en anderen. Dit fraaie schilderij gemerkt met het monogram J. P. B., in elkaar, is wel met eenige waarschijnlijkheid toe te schrijven aan den te Leeuwarden geboren schilder Boelma.

Verder werd door Leeuwarder collectionneurs verkregen no. 2, de zwierige jager met grooten hoed, op grond van de groote overeenkomst met den hoofdpersoon op het jachtstuk in het Rijksmuseum, toegeschreven aan Adriaen Cornelisz. Beeldemaker, en no. 28 het ruitergevecht van Palamedes Palamedesz. I, genoemd Stevens.

Dit coloristisch zeer fraaie ruitergevecht is van oudsher afkomstig uit de verzameling van den vader van den laatste eigenaar. De in 17e eeuwse dracht gekleede en geharnaste ruiters voeren een gevecht op de hel, terwijl men op den achtergrond het silhouet van een stad of dorp ziet.

Niet onwaarschijnlijk is dit een voorstelling van het ruitergevecht op de Vuchtsche heil, geleverd tusschen de Spaansche en Staatse ruiterskapiteins Pierre de Bréauté en Gerard Abrahamsz Lekkerbeestje, welk gevecht in onze geschiedenis een zekere vermaardheid heeft verkregen.

Ook nummer 5, het vruchtenmandje, van Pieter Gallis, dat afkomstig was uit de verzameling van S. A. B. Taconis, heeft hier een veilig plaatsje gekregen.

Verder bleven te Leeuwarden de genrestukken toegeschreven aan Jan Jozef Horemans en no. 9 de overspelige vrouw, het zeldzame stuk van den Rotterdammer meester Abraham Danielsz. Hondius, no. 11 het schoorsteenstuk van den Leeuwarder meester Rienk Jelzerhuis, alsmede no. 15 het typische jachttafelreel van een onbekenden Vlaamschen meester van omstreeks 1600.

De schilderijen op glas nummers 33 en 34 in den stijven peuterigen laat 18e eeuwse trant, uitgevoerd door den Amsterdammer Zeuner, werden voor f 180 gekocht door een Amsterdamschen antiquair.

Van de teekeningen en aquarellen kwam, ik zou haast wel kunnen zeggen natuurlijk, no. 52 het vlot geschilderde gericht op de Brol, van van Dulmen Krumpolman, in handen van een Leeuwarder, terwijl daarentegen nummer 56 het portret van een jong officier van den talentvollen Charles Howard Hodges, evenals de nummers 64 en 65, achttiende eeuwse gouaches met voorstellingen van watervogels en de nummers 77 en 78, de 18e eeuwse havenzichten, van J. Tebbelman, door den Amsterdamschen handel werden verworven.

Gelukkig kwamen ook enkele andere goede nummers uit deze afdeling als nummers 58 en 59, de gezigt weteekende ploegen van Gilles Neyts en no.

60, de fraai geteekende aquarel uit de Romantische school, in Leeuwarder verzamelingen terecht.

Van de prenten werden de hoogste prijzen behaald door no. 89, een gekleurde mezzotint, die f 65 en no. 116, de kleurentekening van F. Janinet, die f 80 opbracht. Beiden gingen naar Holland. Van de andere prenten werden verscheidene gekocht door een Haagschen prentenhandelaar, terwijl verscheidene van de Engelsche mezzotinten in Friesland een plaatsje vonden.

Van de meubels werd de hoogste prijs behaald door nummer 165, het bureau, dat van binnen op zoo geestige wijze door Vieweg persoonlijk in een kunst-kabinetje was veranderd en dat door een familielid van den verzamelaar werd verworven en f 800 opbracht, terwijl onder de metalen voorwerpen no. 207, de fraaie zilveren kandelaars, met oude Haagsche merken, f 250 konden opbrengen.

Over het algemeen was echter de groote kracht van deze verzameling de vele geestige kleine voorwerpen onder de objets d'art en kleine meubeltjes, het boxit van vele waarvan de liefhebbers elkaar hellig bestreden.

Ik noem hier nog: no. 150, het 16e eeuwse eikenhouten kistje met ijzerbeslag, vrij zeker door Vieweg indertijd in Brabant gekocht; nummer 178, de mahoniehouten leunstoel (Chippendale model); no. 196, het fraaie 17e eeuwse spiegeltje; no. 210, de 17e eeuwse tinnen bierpul, in den handel wel bekend als Rembrandt-kan; no. 215, de beschilderde brandkist; no. 216, de Gothische haardplaat, gedateerd 1502, die allen een goed plaatsje in Friesche collecties konden verkrijgen.

Een buitengewoon gelukkige aanwinst kon ook nog door het Friesch Museum worden verkregen door het aankopen van no. 316, de beide eeuwigdurende kalenders van koper, waarvan één gedateerd is van 1625.

Blijkens het op de achterzijde van dit voorwerp nog voorkomende vergeelde etiket was ditzelfde voorwerp ook ingezonden geweest op de historische tentoonstelling in het Koningspaleis te Leeuwarden in 1877 gehouden.

Deze kalender behoorde toen aan den heer F. Kutsch Lojenga en heeft dus nu na vele omzwervingen weer een veilig plaatsje in het Museum gevonden.

Dit stuk is waarschijnlijk afkomstig van denzelfden maker als een vrijwel soortgelijke eeuwigdurende wandkalender gedateerd 1648, welke laatste eenige jaren geleden door mij op een boelgoed achter Sneek werd verworven.

Op dit laatste stuk komt ook de naam van den maker voor en wel „Wilhelm Delbrug van Zelle”. Uit dit Deutsche stadje, gelegen in het Zuiden van de Lunenburgerheide in Midden-Duitschland, heeft dus waarschijnlijk deze kunstijvere zich in het midden van de zeventiende eeuw hier in Friesland gevestigd.

Toen ik een paar jaar geleden in dit nog zeer antieke Deutsche stadje rondwierf, vond ik in oude winkeltjes daar nog overblijfselen van deze oude kunstijverheid, in koper.

En nu is de collectie-Vieweg weer naar alle windstreken verstrooid.

Ik hoorde eenige malen op den kijkdag de verzuchting slaken, dat dit jammer was. Dit is echter slechts in betrekkelijken zin waar. De verzameling was bijeengebracht ter versiering van de woonvertrekken van den eigenaar en was dan ook zeker van heterogenen aard en daardoor voor verstrooijing bestemd.

De zeker goed geredigeerde catalogus, met veel zorg opgesteld door den heer A. Wassenaar uit Kollum, die in de Kunsthistorie aan de Sorbonne te Parijs studeert, zal echter ook in de toekomst de herinnering bewaren aan de aardige collectie kunstvoorwerpen, die onze sympathieke vriend Marius Wouter Vieweg had bijeengebracht.

NANNE OTTEMA.

KUNST.

Kunstveiling-Vieweg.

Kunstveilingen komen te Leeuwarden niet zoo veel voor, zoodat het zeker wel de moeite waard is een kleine nabetrachting te wijden aan de Kunstveiling van de verzameling van den heer M.W. Vieweg, in leven directeur van het Friesch Museum, gehouden in de Harmonie te Leeuwarden op 10 Januari 1934.

Belangrijke schilderijencollecties zijn er in Friesland niet vele en de veiling van de schilderijencollectie van de familie Taconis in 1917 is, naar ik meen, dan ook de laatst voorafgaande schilderijenveiling alhier geweest.

Het is zeker gelukkig, dat enkele van de belangrijke stukken uit de verzameling-Vieweg een vast plaatsje in Leeuwarder Musea of collecties hebben gevonden.

Zoo werd voor het Friesch Museum verworven no. 12 het midden 17e eeuwse Stilleven in den trant van de z.g.n. „ontbijtjes”, van Pieter Claesz. Heda en anderen. Dit fraaie schilderij gemerkt met het monogram J.P.B., in elkaar, is wel met eenige waarschijnlijkheid toe te schrijven aan den te Leeuwarden geboren schilder Boelema.

Verder werd door Leeuwarder collectionneurs verkregen no. 2, de zwierige jager met grooten hoed, op grond van de groote overeenkomst met den hoofdpersoon op het jachtstuk in het Rijksmuseum, toegeschreven aan Adriaen Cornelisz. Beeldemaker, en no. 28 het ruitergevecht van Palamedes Palamedesz. I, genoemd Stevens.

Dit coloristisch zeer fraaie ruitergevecht is van oudsher afkomstig uit de verzameling van den vader van den laatsten eigenaar. De in 17e eeuwse dracht gekleede en geharnaste ruiters voeren een gevecht op de hei, terwijl men op den achtergrond het silhouet van een stad of dorp ziet. Niet onwaarschijnlijk is dit een voorstelling van het ruitergevecht op de Vuchtsche hei, geleverd tusschen de Spaansche en Staatsche ruiters Pierre de Bréauté en Gerard Abrahamsz Lekkerbeetje, welk gevecht in onze geschiedenis een zekere vermaardheid heeft verkregen.

Ook nummer 5, het vruchtenmandje, van Pieter Gallis, dat afkomstig was uit de verzameling van S.A.B. Taconis, heeft hier een veilig plaatsje gekregen.

Verder bleven te Leeuwarden de genrestukken toegeschreven aan Jan Jozef Horemans en no. 9, de overspelige vrouw, het zeldzame stuk van den Rotterdamschen meester Abraham Danielsz. Hondius, no. 11 het schoorsteenstuk van den Leeuwarder meester Rienk Jelgerhuis, alsmede no. 16 het typische jachtafereel van een onbekenden Vlaamschen meester van omstreeks 1600.

De schilderijen op glas nummers 33 en 34 in den stijven peuterigen laat 18e eeuwse trant, uitgevoerd door den Amsterdamer Zeuner, werden voor f 180 gekocht door een Amsterdamschen antiquair.

Van de teekeningen en aquarellen kwam, ik zou wel haast wel kunnen zeggen natuurlijk, no. 52 het vlot geschilderde gezicht op de Brol, van van Dulmen Krumpelman, in handen van een Leeuwarder, terwijl daarentegen nummer 56 het portret van een jong officier van den talentvollen Charles Howard Hodges, evenals de nummers 64 en 65, achttiende eeuwse gouaches met voorstellingen van watervogels en de nummers 77 en 78, de 18e eeuwse havengezichten, van J. Tebbetman, door den Amsterdamschen handel werden verworven.

Gelukkig kwamen ook enkele andere goede nummers uit deze afdeeling als nummers 58 en 69, de geestig geteekende ploegen van Gilles Neyts en no. 83, de fraai geteekende aquarel uit de Romantische school, in Leeuwarder verzamelingen terecht.

Van de prenten werden de hoogste prijzen behaald door no. 89, een gekleurde mezzotint, die f 65 en no. 116, de kleurentekening van F. Janinet, die f 80 opbracht. Beiden gingen naar Holland. Van de andere prenten werden verscheidene gekocht door een Haagschen prentenhandelaar, terwijl verscheidene van de Engelsche mezzotinten in Friesland een plaatsje vonden.

Van de meubels werd de hoogste prijs behaald door nummer 186, het bureau, dat van binnen op zoo geestige wijze door Vieweg persoonlijk in een kunstkabinetje was veranderd en dat door een familielid van den verzamelaar werd verworven en f 300 opbracht, terwijl onder de metalen voorwerpen no. 207, de fraaie zilveren kandelaars, met oude Haagsche merken, f 250 konden opbrengen.

Over het algemeen was echter de groote kracht van deze verzameling de vele geestige kleine voorwerpen onder de objets d'art en kleine meubeltjes, het bezit van vele waarvan de liefhebbers elkaar heftig bestreden.

Ik noem hier nog: no. 170, het 16e eeuwsch eikenhouten kistje met ijzerbeslag, vrij zeker door Vieweg indertijd in Brabant gekocht; nummer 178, de mahoniehouten leunstoel (Chippendale model); no. 195, het fraaie 17e eeuwsch spiegeltje; no. 210, de 17e eeuwsche tinnen bierpul, in den handel wel bekend als Rembrandt-kan; no. 216, de beschilderde brandkist; no. 216, de Gothische haardplaat, gedateerd 1592, die allen een goed plaatsje in Friesche collecties konden verkrijgen.

Een buitengewoon gelukkige aanwinst kon ook nog door het Friesch Museum worden verkregen door het aankopen van no. 316, de beide eeuwigdurende kalenders van koper, waarvan één gedateerd is van 1625. Blijkens het op de achterzijde van dit voorwerp nog voorkomende vergeelde etiket was ditzelfde voorwerp ook ingezonden geweest op de historische tentoonstelling in het Koningspaleis te Leeuwarden in 1877 gehouden.

Deze kalender behoorde toen aan den heer F. Kutsch Lojenga en heeft dus nu na vele omzwervingen weer een veilig plaatsje in het Museum gevonden.

Dit stuk is waarschijnlijk afkomstig van denzelfden maker als een vrijwel soortgelijke eeuwigdurende kalender gedateerd 1648, welke laatste jaren geleden door mij op een boelgoed achter Sneek werd verworven.

Op dit laatste stuk komt ook de naam van den maker voor en wel „Wilhelm Delbrug van Zelle“. Uit dit Duitsche stadje, gelegen in het Zuiden van de Lunenburgerheide in Midden-Duitschland, heeft dus waarschijnlijk deze kunstnijvere zich in het midden van de zeventiende eeuw hier in Friesland gevestigd.

Toen ik een paar jaar geleden in dit nog zeer antieke Duitsche stadje rondzwierf, vond ik in oude winkeltjes daar nog overblijfselen van deze oude kunstnijverheid, in koper.

En nu is de collectie-Vieweg weer naar alle windstreken verstrooid.

Ik hoorde eenige malen op den kijkdag de verzuchting slaken, dat dit jammer was. Dit is echter slechts in betrekkelijken zin waar. De verzameling was bijeengebracht ter versiering van de woonvertrekken van den eigenaar en was dan ook zeker van heterogenen aard en daardoor voor verstrooiing voorbestemd. De zeker goed geredigeerde catalogus, met veel zorg opgesteld door

den heer A. Wassenbergh uit Kollum, die in de Kunsthistorie van de Sorbonne te Parijs studeert, zal echter ook in de toekomst de herinnering bewaren aan de aardige collectie kunstvoorwerpen, die onze sympathieke vriend Marius Wouter Vieweg had bijeengebracht.

NANNE OTTEMA

Leeuwarder Courant
13-01-1934